

Ірина Бутирська

кандидатка юридичних наук, доцентка,
асистентка кафедри процесуального права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(Чернівці, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6827-9939>
i.butyrska@gmail.com

DOI: 10.33498/opus-2021-04-023

УДК 346.1:347.736

ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО БАНКРУТСТВО ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД ПРОВАДЖЕННЯ У ГОСПОДАРСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

АНОТАЦІЯ. Справи про банкрутство посідають особливе місце у господарському судочинстві, що зумовлено низкою чинників, а саме: широким колом учасників справи, особливим процесуальним порядком розгляду таких справ тощо. До того моменту, поки боржник або кредитор не звернуться до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство, відносини “боржник – кредитори” мають переважно приватний характер, оскільки кредитори на власний розсуд обирають як, коли і в який спосіб заявляти свої вимоги до боржника. Коли ж щодо такого боржника відкривається провадження у справі про банкрутство, то відносини “боржник – кредитори” переходять на новий рівень: по-перше, кредитори “переслідують” боржника вже не кожен окремо, а всі разом, а по-друге, активну роль у цьому процесі вже відіграють господарський суд та арбітражний керуючий.

21 жовтня 2019 р. набув чинності Кодекс України з процедур банкрутства (КУзПБ), який став прогресивним кроком законодавця у правовому регулюванні відносин неплатоспроможності (банкрутства). Однак водночас він поставив перед наукою і практикою нові виклики та запитання, зокрема й щодо місця провадження у справах про банкрутство в системі господарського судочинства.

Метою статті є теоретичне осмислення місця провадження у справах про банкрутство в господарському судочинстві та виявлення ознак, притаманних провадженню у справах про банкрутство.

Відносини неплатоспроможності (банкрутства), які за своєю природою мають комплексний характер (матеріально-правовий і процесуально-правовий), у будь-якому разі повинні існувати у межах господарсько-процесуальної форми, адже, за загальним правилом, поки немає відкритого провадження у справі про банкрутство, говорити про відносини неплатоспроможності (банкрутства) не можна (не беручи до уваги санацію боржника до відкриття провадження).

У статті наголошено, що провадження у справах про банкрутство є самостійним видом провадження у господарському судочинстві, який має свої особливості. За результатами дослідження авторка доходить висновку, що серед характерних ознак провадження у справах про банкрутство можна виокремити: 1) дуалістичний характер правового регулювання – нормами Господарського процесуального кодек-

© Ірина Бутирська, 2021

Ірина Бутирська

су України та КУзПБ; 2) активна роль господарського суду у справі про банкрутство; 3) особливий суб'єктний склад; 4) концентрація у межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною в яких є боржник; 5) застосування під час розгляду справи про банкрутство особливих матеріальних і процесуальних норм.

Ключові слова: банкрутство; неплатоспроможність; господарське судочинство; господарський процес; господарсько-процесуальна форма.

В умовах нестабільної економічної ситуації проблематика непогашення боргів завжди є актуальною. Однак до того моменту, поки боржник або кредитор не звернуться до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство, відносини “боржник – кредитори” мають переважно приватний характер, оскільки кредитори на власний розсуд обирають як, коли і в який спосіб заявляти свої вимоги до боржника. Коли ж щодо такого боржника відкривається провадження у справі про банкрутство, то відносини “боржник – кредитори” переходять на новий рівень: по-перше, кредитори “переслідують” боржника вже не кожен окремо, а всі разом, а по-друге, активну роль у цьому процесі вже відіграють господарський суд та арбітражний керуючий.

Питання про правову природу провадження у справах про банкрутство та його місце в системі господарського судочинства завжди було і залишається актуальним. 21 жовтня 2019 р. набув чинності Кодекс України з процедур банкрутства (далі – КУзПБ)¹, який став прогресивним кроком законодавця у правовому регулюванні відносин неплатоспроможності (банкрутства). Однак водночас він поставив перед наукою і практикою нові виклики та запитання, зокрема й щодо місця провадження у справах про банкрутство в системі господарського судочинства.

Різні аспекти процедури банкрутства стали темою досліджень для багатьох вітчизняних науковців, серед яких слід відзначити: О. Беляневич, О. Бірюкова, І. Вечірка, Л. Грабован, В. Джуня, С. Жукова, Ю. Кабенюк, Б. Полякова, П. Пригузу, В. Радзивілюк та ін. Актуальним видається вивчення місця провадження у справах про банкрутство у господарському судочинстві.

Метою дослідження є теоретичне осмислення місця провадження у справах про банкрутство в господарському судочинстві та виявлення ознак, притаманних провадженню у справах про банкрутство.

Питання про правову природу права неспроможності (банкрутства) завжди є актуальним. Зокрема, Б. Поляков наголошує:

Правові норми, що регулюють відносини неспроможності, роблять вилучення з загальних норм цивільного, фінансового та трудового права в частині погашення або врегулювання боргових зобов'язань. Спочатку

¹ Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>> (дата звернення: 15.11.2020).

такі зобов'язання виникають на основі вказаних норм права, а уже після порушення справи про банкрутство регулюються правом неспроможності (банкрутства)².

КУзПБ як основне джерело права неспроможності (банкрутства) в Україні містить як матеріальні, так і процесуальні норми. У цьому контексті доречною є позиція Л. Ніколенко, яка погоджується з думкою, що

включення в непроцесуальне законодавство норм процесуального права неминуче, оскільки деякі правові правила нерозривно пов'язані з процесуальними правилами і окремо (незалежно) один від одного зрозуміти не можливо³.

Таким чином, відносини неплатоспроможності (банкрутства), які за своєю природою мають комплексний характер (матеріально-правовий і процесуально-правовий), у будь-якому разі повинні існувати у межах господарсько-процесуальної форми, адже, за загальним правилом, поки немає відкритого провадження у справі про банкрутство, говорити про відносини неплатоспроможності (банкрутства) не можна (не беручи до уваги санацію боржника до відкриття провадження).

Господарські суди розглядають підвідомчі їм справи не хаотично, а з дотриманням певної процедури, яку в науці господарського процесуального права прийнято називати господарсько-процесуальною формою. За визначенням Є. Таликіна:

Господарська процесуальна форма – це заснована на встановлених нормах права процедура організації розумового процесу розгляду та вирішення господарським судом справ, віднесених до його компетенції, спрямована на забезпечення його справедливості та своєчасності⁴.

Галузеві особливості процесуальної форми, як відзначає Н. Іванюта, розкриваються через її види в господарському судочинстві⁵. Стаття 12 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК України) визначає:

Господарське судочинство здійснюється за правилами, передбаченими цим Кодексом, у порядку:

1) наказного провадження;

² Б Поляков, Закон України "О восстановлении платежеспособности должника или признании его банкротом": Научно-практический комментарий, т 1 (Логос 2014) 9.

³ Л М Ніколенко, 'Матеріальні та процесуальні норми і правовідносини: їх взаємозв'язок у господарському судочинстві' (2013) 10 Наше право 151.

⁴ Є А Таликін, 'Визначення поняття господарської процесуальної форми' (2011) 4 Форум права 727.

⁵ Н В Іванюта, 'Особливості господарсько-процесуальної форми у судочинстві' (2018) 4 Правові новели 301.

2) позовного провадження (загального або спрощеного) <...>
Господарські суди розглядають справи про банкрутство у порядку, передбаченому цим Кодексом для позовного провадження, з урахуванням особливостей, встановлених Законом України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”⁶.

Як бачимо, ГПК України прямо визначає позовне і наказне провадження як окремі види проваджень у господарському судочинстві, а щодо розгляду справ про банкрутство у ч. 6 ст. 12 визначає, що вони розглядаються у порядку, передбаченому Законом України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”. Не будемо детально зупинятися на наявності у чинній редакції ГПК України посилання на вже не чинний Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, оскільки на цю проблему активно звертають увагу і науковці, і практики, тому найближчим часом очікується внесення відповідних змін до ГПК України. Спробуємо прослідкувати логіку законодавця в частині визначення провадження у справах про банкрутство як окремого виду провадження у господарському судочинстві. Частина 1 ст. 12 ГПК України передбачає тільки два види проваджень у господарському судочинстві (позовне і наказне), однак тут ідеться про ті види проваджень, у яких діють правила, визначені ГПК України. Що стосується розгляду справ про банкрутство, то законодавець застосовує бланкетну норму і передбачає, що для правового регулювання процедури розгляду справ про банкрутство діє спеціальний закон (раніше – Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, а тепер – КУзПБ). Таким чином, вважаємо, що провадження у справах про банкрутство є самостійним, особливим видом провадження у господарському судочинстві.

На самостійність провадження у справах про банкрутство у своїх дослідженнях вказують і науковці, які детально розробляли питання правової природи провадження у справах про банкрутство. Так, І. Вечір-ко у своєму дисертаційному дослідженні доходить висновку:

Провадження у справах про банкрутство, як самостійний вид судового провадження в межах господарської процесуальної форми, характеризується наявністю особливого процесуального порядку розгляду справ, формуванням окремої категорії справ, існуванням специфічних цілей і завдань, особливим суб’єктним складом, тривалістю судового розгляду. Процесуальний порядок розгляду господарським судом справ про банкрутство складається з послідовності процесуальних дій суду та учасників провадження та включає: вимоги до змісту і порядку подачі

⁶ Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 6 листопада 1991 р. № 1798-XII <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>> (дата звернення: 15.11.2020).

заяви про порушення справи, порядок виявлення кредиторів, правила розгляду заяв кредиторів, порядок застосування до боржника судових процедур банкрутства та ін.⁷.

Є. Таликін зазначає, що '<...> послідовна реалізація процедури розгляду справ про банкрутство в якості самостійного виду провадження в межах господарської процесуальної форми представляється принципово вірним рішенням законодавця <...>⁸.

Що стосується ознак провадження у справах про банкрутство, то І. Вечірко виділяє такі його риси, як '<...> наявність особливого процесуального порядку розгляду справ, формування окремої категорії справ, існування специфічних цілей і завдань, особливий суб'єктний склад, тривалість судового провадження'⁹.

Цікавим є висновок, якого доходить Є. Таликін при дослідженні процесуальної форми розгляду справ про банкрутство:

Провадження в справах про банкрутство може бути поділене на дві складові. Перша – діяльність, спрямована на встановлення факту неспроможності. В цій частині провадження в справах про банкрутство виявляє високу подібність до окремого провадження в цивільному процесі. Метою виокремленої частини провадження є встановлення факту неспроможності або відмова у встановленні такого факту. Отже, в цій частині функція суду має переважно юрисдикційний зміст <...>. Однак юрисдикційна функція недостатньо повно відображає особливості судової діяльності в провадженні у справах про банкрутство, адже наступну частину становлять процедури, спрямовані на відновлення платоспроможності боржника або його ліквідацію¹⁰.

Ідея порівняння провадження у справах про банкрутство з окремим провадженням не є новою для науки господарського процесу, оскільки дійсно у справі про банкрутство встановлюється юридичний факт неплатоспроможності боржника, однак ототожнювати ці види проваджень не слід, оскільки провадження у справах про банкрутство є набагато більш складною категорією справ, де вирішується не лише питання встановлення юридичного факту неплатоспроможності боржника, а й низка інших питань – по суті всіх правових спорів, які стосуються боржника.

Як відзначається у науковій літературі, 'провадження у справах про банкрутство здійснюється на загальних господарсько-процесуальних

⁷ Ігор Вечірко, 'Правове регулювання процесуальних відносин у справах про банкрутство в Україні' (автореф дис канд юрид наук, 2011) 15–16.

⁸ Євген Таликін, 'Функції та процесуальна форма розгляду справ про банкрутство' (2013) 5 Юридична Україна 89.

⁹ Вечірко (н 7) 10.

¹⁰ Таликін (н 8) 87–8.

Ірина Бутирська

началах. Для даного провадження зберігають свою значимість принципи господарського процесу¹¹. Водночас КУзПБ є спеціальним актом, тому ‘у відносинах банкрутства процесуальні норми застосовуються з “поправкою” на КУзПБ’¹².

Хоча провадження у справах про банкрутство і ґрунтується на загальних засадах господарського судочинства, але воно суттєво відрізняється від позовного та наказного провадження у господарському судочинстві. Як зазначає С. Масловський:

У справі про банкрутство обсяг діяльності господарського суду значно ширший порівняно з іншими видами проваджень у господарському судочинстві, оскільки тут господарський суд здійснює не просто правосуддя, а займає становище керівного суб’єкта у справі про банкрутство¹³.

На відміну від справ позовного і наказного провадження, у справі про банкрутство господарський суд не просто є незалежним арбітром і “стороннім спостерігачем” у змагальному процесі, а часто сам може з власної ініціативи ухвалювати важливі для справи рішення (ч. 9 ст. 5 КУзПБ – відсторонити керуючого санацією від виконання ним своїх обов’язків; ч. 4 ст. 28 КУзПБ – відсторонити арбітражного керуючого від виконання повноважень; ч. 1 ст. 40, ч. 1 ст. 118 КУзПБ – вжити заходів до забезпечення вимог кредиторів; ч. 2 ст. 120 КУзПБ – прийняти рішення про тимчасову заборону боржнику без дозволу суду виїжджати за кордон на період здійснення провадження у справі про неплатоспроможність; ч. 7 ст. 123 КУзПБ – закрити провадження у справі).

Як зазначає Ю. Кабенюк:

Під час розгляду справ про банкрутство, господарський суд, з одного боку, здійснює провадження у справі, а з іншого – наглядає за дотриманням закону всіма учасниками процесу та реагує відповідним чином на будь-які порушення з їх боку¹⁴.

Також для провадження у справах про банкрутство характерним є особливий суб’єктний склад, який обумовлюється специфікою цієї ка-

¹¹ І О Вечірко, ‘Про місце процесуальних правовідносин в системі правового регулювання відносин неспроможності (банкрутства)’ в *Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: III міжнародна науково-практична конференція* (Технодрук 2019) 117.

¹² Б Поляков, ‘Міські квіти, або Мирова угода у процедурі банкрутства’ (*Закон і Бізнес*, 04.04–10.04.2020) <https://zib.com.ua/ua/141984-chi_mozhliva_mirova_ugoda_u_proceduri_bankrutstva_.html> (дата звернення: 15.11.2020).

¹³ С В Масловський, ‘Повноваження суду першої інстанції в провадженні у справі про банкрутство’ (2019) 12 Підприємництво, господарство і право 109.

¹⁴ Юлія Кабенюк, ‘Правове регулювання арбітражного управління в процедурі банкрутства в Україні’ (дис канд юрид наук, 2019) 185.

тегорії справ. Законодавець у ст. 1 КУзПБ робить спробу визначити коло учасників справи про банкрутство:

Учасники у справі про банкрутство – сторони, арбітражний керуючий, державний орган з питань банкрутства, Фонд державного майна України, представник органу місцевого самоврядування, представник працівників боржника, уповноважена особа засновників (учасників, акціонерів) боржника, а також у випадках, передбачених цим Кодексом, інші учасники справи про банкрутство, щодо прав або обов'язків яких існує спір¹⁵.

Як бачимо, і такий детальний перелік учасників провадження у справі про банкрутство не є вичерпним, і практика показує, що тут можуть з'являтися й інші учасники, що залежить від специфіки конкретної справи.

Стаття 7 КУзПБ передбачає концентрацію всіх спорів, стороною яких є боржник, у межах справи про банкрутство. Це означає, що господарський суд, який розглядає справу про банкрутство, вирішує не лише господарські спори за участю боржника, а й цивільні, трудові, адміністративні тощо. Остання категорія справ викликає особливі труднощі, оскільки відповідно до ч. 2 ст. 7 КУзПБ:

<...> у разі якщо відповідачем у такому спорі є суб'єкт владних повноважень, суд керується принципом офіційного з'ясування всіх обставин у справі та вживає визначених законом заходів, необхідних для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів, з власної ініціативи¹⁶.

У випадку вирішення господарським судом у межах справи про банкрутство спору боржника з суб'єктом владних повноважень виходить, що господарський суд повинен керуватися не лише загальними засадами господарського судочинства, а й принципом офіційного з'ясування всіх обставин у справі, який є характерним для адміністративного процесу. У багатьох господарських судах діє внутрішня спеціалізація суддів, зокрема діють колеги суддів щодо розгляду справ про банкрутство. Проте у зв'язку зі ст. 7 КУзПБ складається ситуація, коли судді господарських судів, які входять до складу колеги з розгляду справ про банкрутство, вимушені бути добре обізнаними не лише у досить складних нормах права неплатоспроможності (банкрутства), а й у трудовому та адміністративному законодавстві.

Питання розгляду у межах справи про банкрутство інших справ, пов'язаних із боржником (так званих відокремлених проваджень), взагалі викликають чимало нарікань із боку науковців та практиків. Так,

¹⁵ Кодекс України з процедур банкрутства (н 1).

¹⁶ Там само.

Ірина Бутирська

В. Радзивілюк та Р. Поляков, аналізуючи проблеми застосування господарсько-процесуальних норм у процедурі банкрутства (неплатоспроможності), доходять обґрунтованого висновку про те, що

<...> поширення загальних положень ГПК України без урахування особливостей процедури банкрутства для вирішення спорів майнового характеру у межах справи про банкрутство може заблокувати саму процедуру банкрутства. Необхідно: синхронізувати ці два процеси; обмежити строк розгляду майнових спорів 30 днями; скоротити кількість судових рішень щодо таких спорів, які підлягають оскарженню; чітко встановити сторін і учасників цього відокремленого процесу¹⁷.

П. Пригуза, аналізуючи форми господарського судочинства для розгляду спору про субсидіарну відповідальність засновників боржника, вказує:

Господарський суд розглядає спори, стороною в яких є боржник, у тому числі про покладення субсидіарної відповідальності, за правилами, визначеними ГПК України <...> З урахуванням приписів ст. 247 ГПК України справа про покладення субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства на винних осіб може бути розглянута в порядку загального позовного провадження, враховуючи таке: спір розглядається у межах справи про банкрутство і стосується прав всіх кредиторів та боржника <...>¹⁸.

Отже, завдяки тому, що в провадженні у справах про банкрутство діють не лише загальні норми ГПК України, а й спеціальні норми КУзПБ, а також враховуючи концентрацію у межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною яких є боржник, провадження у справах про банкрутство цілком обґрунтовано називають “процес у процесі”, адже тут діють свої “правила гри”.

Висновки. Провадження у справах про банкрутство є самостійним, особливим видом провадження у господарському судочинстві, оскільки, на відміну від справ позовного і наказного провадження, у справі про банкрутство господарський суд не просто є незалежним арбітром і “стороннім спостерігачем” у змагальному процесі, а й часто сам може із власної ініціативи приймати важливі для справи рішення. Крім того, відносини неплатоспроможності (банкрутства), які за своєю природою мають комплексний характер (матеріально-правовий і процесуально-правовий), у будь-якому разі повинні існувати у межах господарсько-проце-

www.pravolia.com.ua

¹⁷ Валерія Радзивілюк, Родіон Поляков, ‘Проблеми застосування господарсько-процесуальних норм у процедурі банкрутства (неплатоспроможності)’ (2020) 7 Право України 156–7.

¹⁸ П. Д. Пригуза, А. П. Довгань, Д. В. Катречко, *Умисне банкрутство: теорія і практика субсидіарної відповідальності: науково-практичний посібник* (Борисфен-про 2020) 72.

суальної форми. Серед характерних ознак провадження у справах про банкрутство можна виокремити: 1) дуалістичний характер правового регулювання – нормами ГПК України та КУзПБ; 2) активна роль господарського суду у справі про банкрутство; 3) особливий суб'єктний склад; 4) концентрація у межах справи про банкрутство всіх спорів, стороною в яких є боржник; 5) застосування під час розгляду справи про банкрутство особливих матеріальних і процесуальних норм.

REFERENCES

Bibliography

Authored books

1. Poljakov B, *Zakon Ukrainy "O vosstanovlenii platezhеспособности должника или признании его банкротом": Nauchno-prakticheskij kommentarij, t 1* (Logos 2014) (in Russian).
2. Pryhuza P D, Dovhan A P, Katrechko D V, *Umysne bankrutstvo: teoriia i praktyka subsydiarnoi vidpovidalnosti: naukovopraktychnyi posibnyk* (Borysfen-pro 2020) (in Ukrainian).

Journal articles

3. Ivaniuta N V, 'Osoblyvosti hospodarsko-protseusualnoi formy u sudochynstvi' (2018) 4 *Pravovi novely* 301 (in Ukrainian).
4. Maslovskiy S V, 'Povnovazhennia sudu pershoi instantsii v provadzhenni u spravi pro bankrutstvo' (2019) 12 *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo* 109 (in Ukrainian).
5. Nikolenko L M, 'Materialni ta protseusualni normy i pravovidnosyny: yikh vzaiemoz'iazok u hospodarskomu sudochynstvi' (2013) 10 *Nashe pravo* 151 (in Ukrainian).
6. Radzyviliuk V, Poliakov R, 'Problemy zastosuvannia hospodarsko-protseusualnykh norm u protseduri bankrutstva (neplatospromozhnosti)' (2020) 7 *Pravo Ukrainy* 156–57 (in Ukrainian).
7. Talykin Ye A, 'Vyznachennia poniattia hospodarskoї protseusualnoi formy' (2011) 4 *Forum prava* 727 (in Ukrainian).
8. Talykin Ye, 'Funktsii ta protseusualna forma rozghliadu sprav pro bankrutstvo' (2013) 5 *Yurydychna Ukraina* 89 (in Ukrainian).

Thesis

9. Kabenok Yu, 'Pravove rehuliuвання arbitrazhnoho upravlinnia v protseduri bankrutstva v Ukraini' (dys kand yuryd nauk, 2019) (in Ukrainian).
10. Vechirko I, 'Pravove rehuliuвання protseusualnykh vidnosyn u spravakh pro bankrutstvo v Ukraini' (avtoref dys kand yuryd nauk, 2011) (in Ukrainian).

Conferense papers

11. Vechirko I O, 'Pro mistse protseusualnykh pravovidnosyn v systemi pravovoho rehuliuвання vidnosyn nespromozhnosti (bankrutstva)' v *Suchasni vyklyky ta aktualni problemy sudovoi reformy v Ukraini: III mizhnarodna naukovopraktychna konferentsii* (Tekhnodruk 2019) 117 (in Ukrainian).

Ірина Бутирська

Websites

12. Poliakov B, 'Miski kvity abo Myrova uhoda u protseduri bankrutstva' (*Zakon i Biznes*, 04.04–10.04.2020) <https://zib.com.ua/ua/141984-chi_mozhliva_mirova_ugoda_u_proceduri_bankrutstva_.html> (accessed: 15.11.2020) (in Ukrainian).

Iryna Butyrska

BANKRUPTCY PROCEEDINGS AS A SPECIAL TYPE OF PROCEEDINGS IN ECONOMIC COURT PROCEDURE

ABSTRACT. Bankruptcy cases occupy a special place in economic litigation, which is due to a number of factors, namely: a wide range of participants in the case, a special procedural order of consideration of such cases and so on. Until the debtor or creditor apply to the economic court to file for bankruptcy, the “debtor – creditors” relationships are largely private, as creditors choose how, when and in what way to file their claims to the debtor. When bankruptcy proceedings are instituted against such a debtor, the “debtor – creditors” relationships move to a new level: first, the creditors “persecute” the debtor not individually, but all together, and secondly, the economic court and the arbitration manager are already playing an active role in this process.

On October 21, 2019, the Code of Ukraine for Bankruptcy Proceedings came into force, which became a progressive step of the legislator in the legal regulation of insolvency (bankruptcy), but, at the same time, posed new challenges and questions to science and practice, including the location of proceedings on bankruptcy in the system of economic litigation.

The purpose of the article is to theoretically comprehend the place of bankruptcy proceedings in economic litigation and to identify the features inherent in bankruptcy proceedings.

Insolvency (bankruptcy) relations, which by their nature are complex (substantive and procedural), in any case must exist within the economic procedural form, because, as a general rule, there is no open proceedings in the case of bankruptcy, it is impossible to talk about insolvency relations (bankruptcy) (not taking into account the rehabilitation of the debtor before the opening of proceedings).

The author emphasizes that bankruptcy proceedings are an independent type of proceedings in economic litigation, which has its own characteristics. According to the results of the study, the author concludes that among the characteristic features of bankruptcy proceedings are: 1) the dualistic nature of legal regulation – the rules of the Economic Procedure Code of Ukraine and the Code of Ukraine for Bankruptcy Proceedings; 2) the active role of the economic court in the bankruptcy case; 3) special subject composition; 4) concentration within the bankruptcy case of all disputes to which the debtor is a party; 5) application of special substantive and procedural norms during bankruptcy proceedings.

KEYWORDS: bankruptcy; insolvency; economic litigation; economic process; economic-procedural form.